

М.П. Головко, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.Л. Колесник, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.М. Головко, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ТОВАРОЗНАВЦІВ У МИТНІЙ СПРАВІ

Підготовка майбутніх товарознавців у митній справі має орієнтуватися на специфіку їхньої майбутньої роботи в умовах постійного зростання обсягу та розширення асортименту міжнародної торгівлі, лібералізації зовнішньоекономічної діяльності, спрощення митних процедур імпорту-експорту, ускладнення процесів ідентифікації та виявлення фальсифікованої та контрафактної продукції в цілях забезпечення економічної безпеки держави та захисту прав споживачів на якісні товари.

Модель професійної компетентності товарознавця в митній справі передбачає набуття ним сукупності вмінь:

- з товарознавчої експертизи, зокрема, ідентифікації товару, проведення оцінки якості за нормативними документами та фізико-хімічними показниками, визначення споживчих переваг різних асортиментних груп товарів, проведення та оформлення експертизи товарів за кількістю і якістю, проведення та оформлення експертизи коштовностей, культурних цінностей, антикваріату, наркотичних, вибухонебезпечних та токсичних речовин;

- здійснювати стандартизацію та сертифікацію, зокрема оцінювати нормативну документацію, визначати код та кодувати товари, здійснювати ідентифікацію товарів за документами, проводити роботи з сертифікації, оцінювати якість за сертифікатами;

- з митно-брокерської діяльності, зокрема здійснення митного контролю, проведення та контроль митного оформлення, визначення митної вартості та країни походження товарів, раціональної організації збереження товарів, здійснення декларування вантажів, оформлення експортно-імпортних операцій;

- з організації експертизи в митній справі, зокрема оптимізації товарознавчо-технологічних рішень проведення митного контролю, розроблення пропозицій щодо використання нових ефективних методів митного контролю;

- з інформаційної діяльності, зокрема ведення пошуку каналів і джерел інформації та організації її одержання, систематизації та

обробки на комп'ютері необхідної інформації, формування інформаційного банку даних про асортимент, споживчі властивості та показники якості товарів різних виробників, про походження, склад, спосіб виробництва та виробників товарів, організації пошуку та збору статистичних даних, використання інформації для оперативних рішень;

– здійснювати аналітичну діяльність, зокрема вивчати, аналізувати і оцінювати асортимент та спроможності виробників, аналізувати стан, тенденції і напрямок розвитку виробників товару, аналізувати ресурси, запаси, товарообіг, тарифи і збори, розробляти проекти перспективних планів установ, формувати систему професійної структури персоналу;

– організаційних, зокрема підтримання зв'язків з представниками суміжних служб (карантинними, ветеринарними, Міністерствами культури і мистецтва, зовнішньоекономічних зв'язків та торгівлі, представниками НБУ, СБУ та ін.), організації ділових зустрічей з представниками суміжних організацій, управління і організації роботи персоналу, здійснення контролю за виконанням функціональних обов'язків підлеглих;

– з педагогіки та психології, зокрема управління соціально-психологічною підсистемою установи, запобігання та усунення конфліктних ситуацій у колективі.

Набуття наведених компетенцій у сучасних умовах неможливе без впровадження відповідних їм інтерактивних технологій навчання. Зокрема, під час практичної підготовки доцільне застосування ділових ігор, круглих столів, методу кейс-стаді, різних тренінгів. Ділова гра – метод імітації (наслідування, зображення) прийняття рішень керівними працівниками або фахівцями в різних виробничих ситуаціях (у навчальному процесі – в штучно створених ситуаціях), здійснюваний за заданими правилами групою студентів у діалоговому режимі. Круглий стіл – один з найбільш ефективних способів для обговорення гострих, складних і актуальних на поточний момент питань у сфері митної справи, обміну досвідом та творчих ініціатив. Така форма спілкування дозволяє краще засвоїти матеріал, знайти необхідні рішення в процесі ефективного діалогу. Метод кейс-стаді – навчання, при якому студенти та викладачі беруть участь у безпосередньому обговоренні ділових ситуацій або завдань у митній справі. При цьому методі навчання студент змушений самостійно приймати рішення і обґрунтувати його. Тренінг – форма інтерактивного навчання, метою якого є розвиток компетентності міжособистісного і професійної поведінки в спілкуванні.